Natječaj „Mladi čuvari baštine: Oživi prošlost, stvaraj budućnost“

Nestali zanat mog kralja, koji će ponovo da zaigra

Ti, mali čovječe, koji danas užurbano koračaš preko sarajevske kaldrme, sigurno ne znaš ko je bio posljednji terzija s naše Baščaršije, niti znaš šta je to terzijski zanat. Ne krivim te. Ni ja ne bih znao da nisam njegov potomak, da u rukama ne čuvam njegove ručne radove, alate i fotografije koje ga, poput tihih stražara, štite od zaborava. Po njemu sam i ime dobio – kao živi amanet, obećanje da njegovo ime i trud nikada ne prekrije prašina vremena. Zato je došlo vrijeme da ti kažem: ja sam **Muhamed Čatić**, ponosni potomak posljednjeg terzije s Baščaršije.

Kažu da je odlaskom mog pradede, velikog majstora Čatića, sa životne i zanatske pozornice zatvoreno jedno važno, zlatno poglavlje Sarajeva. Terzijski zanat, u svom izvornom, umjetničkom obliku, prestao je da postoji kao svakodnevni prizor na sarajevskim ulicama. A s njim je, polahko i nečujno, umro i onaj pravi, autentični duh čaršije.

Danas, kada prođeš Baščaršijom, osjetiš da je izgubila onaj svoj stari, prepoznatljivi sjaj. Dućani u kojima je nekada odisao zanat, gdje se čuo zvuk čekića, igle i pjesme, pretvoreni su u bezlične suvenirnice. Ništa se više ne stvara, ništa se ne izrađuje rukama u koje je utkana duša. Sve se svelo na jeftinu preprodaju, na uvezenu plastiku i suvenire bez porijekla i mirisa. Gubimo tradiciju, komad po komad, prodajemo je za brzu zaradu, zaboravljajući ko smo i šta su nam preci ostavili u nasljeđe.

A terzijski zanat koji je moj kralj živio bio je elitni, visokospecijalizirani obrt. Riječ terzi na perzijskom i turskom znači krojač, ali moj pradedo nije bio običan krojač. On je bio umjetnik. Njegov rad bio je satkan od tri sveta koraka:

- **Krojenje i šivanje:** Stvarao je najsloženije svečane odjevne predmete tog doba – jeleke, anterije, šalvare, libada, kaftane, fermene i ćurčiće.
- **Izbor skupocjenih materijala:** Radio je isključivo s finim, teškim i luksuznim tkaninama koje su se uvozile s raznih krajeva svijeta – čohom, somotom, svilom, samtom i sjajnim atlasom.
- **Terzijski vez (zlatovez):** To je bila magija koja ga je odvajala od svih drugih. Odjeću je ručno ukrašavao kompliciranim vezom koristeći srmu (srebrnu ili pozlaćenu nit), svilene gajtane, kićanke i šljokice, crtajući iglom biljne i geometrijske oblike koji su izgledali kao da su živi.

Sve što je stvarao nije bila samo odjeća. Bio je to spoj znanja, strpljenja, umjetnosti i porodičnog naslijeđa. Svaki bod, svaki vez i svaki ukras nosili su trag njegovih ruku i

vještine koja se nije mogla naučiti preko noći. Zato za mene terzijski zanat nije samo dio prošlosti. To je dio moje porodične priče, mog identiteta , autentičnosti i uspomena.

Danas, kada prođem Baščaršijom i ne vidim anterije, jeleke i kaftane koji blistaju pod zlatovezom, osjetim prazninu koju je teško opisati. Znam da je to nemjerljiv gubitak za moju porodicu**.** To je bio zanat koji se vijekovima prenosio s koljena na koljeno, nit koja nas je držala povezanim s precima. Nismo ga uspjeli sačuvati na kaldrmi, u svakodnevnom životu čaršije. Ali nismo ga ni predali zaboravu.

U našoj kući još uvijek žive njegove upute, stari alati kojim je stvarao magiju i sačuvani urneci, nacrti i mustre, spremni da ponovo ožive.

Ovo nije samo moja priča – **ona je i tvoja**. Ovo nije samo moj dug prema njemu, već dug prema nasljeđu koje pripada svima nama. Jer zanat mog kralja možda jeste nestao s današnje, komercijalne Baščaršije, ali u mojim venama i u ovim sačuvanim urnecima čeka trenutak da ponovo, s ponosom i zlatovezom, zaigra u izlogu pred kojim će se zastajati.

Muhamed Čatić, VII 2

Osnovna škola “Musa Ćazim Ćatić”

Mentor: nastavnica Amela Tiro